

ENRIC MOREU-REY

LA LLIBRERIA AL SEGLE XVIII

EL LOCAL

La situació dels llibres depèn, naturalment, de llur quantitat. En els millors dels casos —de biblioteques molt nombroses per necessitat o per gust—, una peça sencera de la casa els és atribuïda. El cas no és freqüent, i el llibre comparteix l'exclusiva del territori reservat amb una altra mena d'objectes: bé documents, bé mapes, bé instruments de laboratori.

L'arxiu

A la noble mansió dels Planella, al carrer de Montcada, quan hi acaba de morir en Feliu d'Amat i de Lentisclà, que era arxiver de l'Acadèmia de Bones Lletres, la seva biblioteca —una de les més selectes del temps— ocupa una sala anomenada "Lo Arxiu", immediata a una altra sala dita "de l'Acadèmia", que devia servir de lloc de reunió a la corporació. Però els llibres s'hi troben acompanyats d'"una pila de actes de pergami, [i] alguns altres papers" (AM 49).

El mateix nom d'"Arxiu" porten les peces on consten els llibres del marquès de Sentmenat (SEN 81) i els de Francesc de Cruïlles-Sitjar i de Rocabertí, aquest darrer també al carrer de Montcada (ROC 89), perquè la sala anomenada així en els dos casos conté encara, ultra els llibres, sobretot prestatges plens d'actes en paper o en pergami, relligats o solts, de documents referents als drets i a la història contenciosa de

les respectives senyories d'aquestes dues cases —de les més antigues del país—. També és anomenada “lo Arxiu”, per les mateixes raons, la sala que conté els armaris-llibreria del comte de Llar (PLA 95).

L'estudi

Quan els llibres constitueixen l'instrument de treball d'un metge, o d'un advocat, o d'algué que exerceix una professió liberal similar, s'arrengleren “en lo Estudi” (exemples en CEB 80 —que en realitat té, ho diu després, no un, sinó tres “estudis” plens de llibres—, QUI 86, GUA 87, ASF 89, VIV 92, POR 93, CAB 96, etc., advocats; LLO 93 i STE 95, metges; OLI 89, SNS 81, notaris; BOS 99, arquitecte, etc.); lloc anomenat també la “pessa del Estudi” (VIG 98, advocat a l'Audiència), o “pessa que dit senyor feya servir de Estudi” (SER 93 era advocat). Com en el cas citat de CEB 80, també POR 94, altre advocat, té l'estudi subdividit. Hi ha “un quarto dit lo estudi” i “un altre quarto del mateix estudi”.

Un mercader ric, un assentista, però (MAS 76, TOR 01), també tenen un “Estudi” amb els llibres. En aquests casos el mot sembla sinònim de despatx. En el segon exemple (TOR 01), l'estudi és “immediat a la entrada”.

A certes cases existeix més d'un estudi: hi ha llibres “en lo estudi de baix de la casa” (FCR 95), “en lo estudi de dintre” (DUR 94). Molt sovint els llibres constitueixen certament la presència més significativa del lloc, i així ho expressa un notari quan escriu: “En lo Estudi, o pessa de Llibreria”, encara que contingui altres mobles, taules, “arquilles” i quadres i retrats (RIF 84); i en aquests altres casos, on predomina totalment el llibre i desapareix tota altra denominació: “en las dos pessas ahont se troba la Llibreria”, que és, també, una biblioteca d'advocat (GP 79); i en la del doctor en drets Joan de Pons (PONS 88), que necessita —com la de CEB citat abans— tres “pesses” per a contenir-la.

En canvi, a casa del canonge Brunés es tracta només d'un “Estudiet” (BRU 72), i és la mateixa denominació emprada a l'inventari del marquès de Barbarà (PIN 85): “en lo quartet de escriure”, amb prestatges que volten “dit estudiet”.

L'oficina. L'escriptori

Per a l'advocat Josep Bassons, l'inventari afegeix un sinònim nou: "en la pessa, estudi u oficina" (JBAS 89). La darrera designació és sorprenent, i, en aquest sentit, neologisme: el terme oficina encara no havia perdut el sentit antic d'"obrador", de "taller", com ho trobem a ca l'estamper i llibreter Piferrer (PIF 75): "la oficina de la estampa", que conté, ultra llibres, els caràcters de lletra d'impremta ("cicero", "paticano", "atanasia", "parangona"), pans de metall, vinyeta, planxes d'aram i de fusta, galeres, caixes, les premses, etc.

També en dos casos trobem l'expressió "Escriptori" designant una habitació, i emprat com a sinònim probablement de "despaig" o "estudi" (VALL 84, SMA 52).

Un arquitecte anomena "estudi" així mateix el seu despatx, de reduïdes dimensions i amb pocs llibres: "en lo quartet o estudi" (REN 91).

El despatx

El mot més modern de "despaig" el llegim rarament aleshores. Quan es tracta d'un comerciant matriculat (GIS 87), els seus llibres es troben distribuïts en les dues "pesses del despaig del comerç", fent companyia a llibres de comptabilitat, cartes, mapes, quadres, etc. També és anomenada "pessa del despaig" la que conté la llibreria del regidor Joan de Ponsich (PNS 94); i a la casa del notari Sans (SNS 81) hi havia a la vegada "lo despaig o estudi" i "lo estudi".

El gabinet

En el cas, especial, del cònsol de França Delaire d'Estavigny, que havia residit llargament a Barcelona i hi havia mort (DEL 73), la biblioteca és situada "en el gabinete" —l'acte notarial, aquesta vegada, ha estat redactat en castellà—, que conté "una especie de museo", amb un laboratori, col·leccions de pedres, monedes, medalles i segells, quadres, gravats, etc.

La sala

Quan els llibres són poc nombrosos no necessiten una sala especial, de treball o lleure. Només en dos casos unes biblioteques importants són acollides en peces sense denominació característica: els llibres dels Salvà i Campillo es troben guardats "a la Sala del Hort", que només conté llibres (SC 83); i els de l'ardiaca i catedràtic de dret Parés són "en la pessa del mitg" on "se encontra la llebreria" (PAR 97).

Altres llocs

Els sacerdots volen consultar les obres que posseeixen en l'habitació on s'estan més sovint, o al costat: per exemple, "en lo quarto de la alcova" (PAG 83), "en altre quarto de dit pis" (FRM 91), "en un quarto del primer pis" (FIR 85).

D'una manera similar, a casa dels Darnius (CDA 94) es conserven els llibres "en lo quarto pentinador del señor comte difunt".

D'un oficial de comptaduria (LLA 91) també trobem els llibres en el "quarto en que morí dit difunt"; el noble regidor Francesc de Novell els té "en la recambra" (NOV 88), com alguns dels comtes de Centelles "en la recambra del quarto llarch" (BLA 80); i un fabricant d'indianes n'ha desats alguns "en lo quarto en que dorm" (JSE 93), i altres en "la pessa o sala del carrer" de la fàbrica. El notari Josep Bonaventura Fontana devia llegir "en un quartet ahont se vestia y despullaba lo senyor Joseph" (JBF 89). I el cas es reproduïx quan es tracta de molt pocs volums. Els llibres es troben: "en lo aposento ahont morí lo difunt", "en lo quarto ahont morí lo difunt", "en lo quarto dormitori en que morí lo difunt" (JPU 94, EST 98, RIB 83, etc.); "en lo aposento" d'un prevere (JMI 88); una part a la porta immediata, i l'altra part "dins lo quarto de dormir" d'un altre prevere (CMG 88); i en "aposentos" variats, amb o sense "alcoba"; i en un "quarto", de qualsevol mena; o en un "requartet", en una "saleta", etc., en molts altres casos.

EL MOBLE

La llibreria

La paraula "llibreria" posseeix, al segle XVIII, un doble sentit: *a)* el que li donem més sovint ara: el del "moble per a guardar llibres" (Diccionari Fabra); "armari destinat a tenir-hi llibres" (Diccionari Alcover-Moll); i *b)* el de biblioteca, o sigui: "lloc que conté una col·lecció de llibres", i una "col·lecció de llibres" en general, etc. (Diccionari Fabra); "multitud de llibres", "habitació destinada a guardar-hi llibres", sentit ja documentat al segle XIV (Alcover-Moll).

Els exemples següents ho confirmen, i també el fet de no haver trobat a cap dels documents d'aquella època consultats el neologisme "biblioteca" amb el contingut conceptual actual i com a terme de la llengua corrent. Existeix, sí, el mot, però és sinònim erudit de catàleg de llibres. Com en el cas següent: "Altres bibliotecas, o catalogos varios de llibres, sense encuadernar" (FIN 77), després d'haver citat la "Biblioteca Hulcianna". Els dos conceptes empraven doncs, per força, el mateix mot per a expressar-se.

a)

- "Llibreria. Item uns prestatges..." (BAL 89);
- "uns prestatges á forma de llibreria" (MON 89);
- un "escriptori" sobre el qual "esta collocada la llibreria de fusta de noguer ab ses vidrieras, pany y clau; al centro de la qual hi ha una capelleta ab un Ninyo [= Nen Jesús] de Cera, y en sos prestatges los llibres y papers següents" (REN 91);
- "la llibreria... la qual consistia ab onse prestatges molt ordinaris de fusta de pi" (FIN 77);
- "Una llibreria ab sos prestatges molt dolent" (*sic*) (CAB 96);
- "Una llibreria, dividida ab armaris y prestatges, ab vidrieras, que las frontissas y pañs son de llautó" (BOS 99);
- "uns prestatges de fusta que serveixen de llibreria, ab llistons dorats, ab una petita divisio al mitg de ella que serveix de capelleta, y dins se troba un Sant Christo ab sa creu de fusta, y ab sos poms i piaña [= peanya] dorats" (VIG 98);
- "una taula de fusta de pi, y, sobre, una llibreria també de fusta de pi ab reixat de ferro" (VALL 84);

— “una llibreria sobre una taula... que consta dels següents llibres” (EST 98);

— “en la pessa del despaitg” hi ha “la Llibreria ab sas estancias, y armaris al peu de aquella, en los quals estan guardats los papers..., y en los estans de dita Llibreria se trobaren los llibres següents” (PNS 94);

— “una llibreria de fusta pintada de blau, y en ella los llibres” (TOR 01), i que comprenia tretze prestatges, sense comptar un altre prestatge sota.

b)

— “Los prestatges ab sa llibreria de advocat, la que concisteix en los llibres següents” (DUR 94);

— “en las dos pessas ahont se troba la Llibreria”; “La Llibreria que ocupa las parets de ditas dos pessas, ab sos prestatges, la qual comprà lo Senyor Doctor Salvador Graell” (GP 79);

— “en la pessa del mig se encontra la llebreria” (PAR 97);

— “lo Estudi o pessa de Llibreria” (RIF 84);

— la “Llibreria” la té a l’“Estudi” (ASF 89);

— “a la Sala del Hort, una llibreria del difunt” (SC 83).

ALTRES MOBLES

El moble que conté els llibres no sempre és anomenat llibreria.

El canterano

Els llibres d’una antiga casa noble (OR 82) han estat col·locats dins de dos “canteranos”: la major part en “un canterano construït de una calaixera à modo de armari ab tres calaixets ab son tapafondo tot de fullola de noguer ab sobre panys i anellas de llauto y sobre de ell uns parastatges de fullola de noguer ab dibuxos de os, y ab filats de ferro”, i uns quants més, dins d’un altre “canterano”, “petit de fullola de noguer”. També, en el cas de PIN 85, es troben dins los “calaixos” d’un “cantorano, ab son escriptori de fusta de noguer, ab pany, clau, y diferents calaixos”. A can Negrevernís de Sarrià, en “un canterano de noguer ab uns prestatges” (NEG 83). I en un text la paraula és sinònima d’escriptori: “Un escriptori o canterano de noguer, dins lo qual...” (BLA 80). I anomenat simplement “calaixera” amb prestatge (LLA 91).

La papelera

Per al petit lot de llibres que posseeix un capellà (PUI 87) hi ha “una papelera ab son calaix gran y dos de xichs, ab son prestatge per posar llibres”; i els d'un canonge (PAT 86) “sobre una papelera ab prestatges, nova, ab son pany y clau”; i uns quants dels llibres d'un oficial general també dins d'“una papelera” situada sobre “una tauleta petita de fusta de pi vella” (BAIL 87); com els d'un capità d'infanteria: “una taula, y sobre de ella una papelera ab un prestatge en lo qual hi ha alguns papers y llibres” (COST 89). La grandària del moble ens és some-rament indicada per la sinonímia següent: un “armari o papelera ab dos panys” (CAS 59).

En l'“estrado” del canonge Joven (text castellà, JOV 84) hi ha “una arquilla con su mesa, todo negro, con seis cajones..., dos estantes, y en ellos se han hallado los libros”.

L'escriptori

“Un escriptori” sobre el qual està col·locada la “llibreria” (REN 91); “un escriptori de noguera” (GON 00); “un escriptori de noguer ab tres calaxos grans y dos xichs” (BFE 85). Però que el mot no ens indueixi a error. En la majoria dels casos on és citat un “escriptori” pels inventaris, el moble serveix primordialment per a guardar-hi roba. Per exemple, en la “saleta” de NAD 99, on “un escriptori de noguer ab un cantaranet ab diferents llibres... y una imatge de la Concepció de marbre”, deu tenir tots els llibres sobre el “cantaranet”, car els calaixos contenen alguns “papers” i sobretot roba i vestits de tota mena. Hi ha un exemple d'utilització d'escriptori en sentit de “despaig” o “estudi” (VALL 84).

El mot admet diminutiu: en un “escriptoriet” “ab sos prestatxets” (JSE 93).

La taula

Es troben també els llibres “sobre una taula de fusta de alba [= àlber] petita ab son calaix, pany y clau” (PAG 83); dins d'una “taula de fusta de pi” (PAR 87). Que el prestatge fa de vegades cos amb la taula ho demostren els inventaris de RIB 82 i COR 96: hom hi descriu, res-

pectivament, la taula "ab son parestatge de fusta ordinaria" i "una taula ab son calaix y parastatges sobre pintats ab sas portas".

L'escrivania

Aquestes taules eren doncs, en realitat, taules-escriptori. Els documents precisen com sobre elles hi ha, per exemple (GP 79), "una escrivaria (*sic*) de estany, composta de tinter, sorrera, ostiera, y campana", o "un joch de tinter, ostiera y arenera" (FRM 91), o "un tinter, polsera y hostiera" (STE 95), o, encara, la més completa d'en J. Finestres, "una escrivania de metall blanc, so es, plateta, tinter, terreta, ostiera, campaneta, y lloch per a tenir las plomas ab aigua" (amb què veiem emprats quatre termes diferents per a designar un sol objecte: la "sorrera", "arenera", "terreta" o "polsera").

L'armari

De vegades els llibres es troben simplement tancats "en un armari fixat en la paret", "en un altre armari fixat en la paret" (GLO 82); dins d'"un armari en la paret" (BAIL 87); "en un armari dins la paret" (BIS 93); "en un armari fixat a la paret", fent companyia a la roba, llençols, etc. (JPU 94). Alguns dels llibres de GIS 87 es troben dispersats "sobre las rapissas, escriptoris y demes". A casa dels Portoles (POR 94) són arrencats "en dos lleixas ficadas dins las parets" de l'estudi.

En un cas no sembla pas haver-hi diferència entre allò que d'altres textos anomenaven "llibreria" i els "armaris": "tres armaris grans ab sas portas y filats de fil de ferro, ab sos pañs y claus, que serveixen per llibreria, signats de las lletres A, B, y C" (PLA 95); "dos armaris grans, ab filats de ferro y vidres, plens de llibres" (VIL 94).

Els prestatges

Algun cop, és clar, els llibres no arriben a necessitar un moble sencer, com en el cas d'un capellà que els tenia tancats dins de "una caxeta ab pany y clau" (BON 85). La majoria de les vegades els trobarem col·locats sobre un simple prestatge o "prestatget".

En el curs de les citacions precedents, diverses grafies del mot ja han indicat com alguna volta es pronunciava popularment i defectuosament: "parestatge" (FRM 91, RIB 82), "parastatges" (AM 49, COR 96, QUI 86), "prastatxes" (FERR 92), "prestatxets" (JSE 93), al costat de la quasi sempre correcta grafia "prestatge".

També hem pogut comprovar en els textos la diversitat de formes que pot adoptar el prestatge. De vegades el mot és sinònim de llibreria o "estantera" actual: "uns prestatges a forma de llibreria" (VIG 98), "lo prestatge de fusta de diferents estants" (NOV 88), "un prestatge... y en ell tres cornucòpies mitjanes trencades" (POR 93), "los prestatges de fusta son en lo ruedo del mateix estudi" (STE 95), "prestatge de fusta ab tres vidres al devant" (ARE 86).

En la majoria dels casos correspon a l'"estant", ja citat en alguns dels inventaris: en el de CAB 96 "estant" és utilitzat com a sinònim de "prestatge"; també per CDA 94: "estant de llibres". En canvi, el "prestatget de fusta" de NOV 88 conté "diferents estants". El text de ROV 90 és castellà, i enumera els "estantes" (n'hi ha setze) en els quals es troben disposats els llibres. També ho fa així PER 91. La font PNS 94 empra, quasi simultàniament, "estancias" ("la llibreria ab sas estancias, y armaris al peu de aquella") i "estans" ("en los estans de dita llibreria").

Però de vegades no és emprat el mot prestatge: "una petita post de fusta de coova [= caoba] ab tres cartabons que la sostenen" (GIS 87), "las rapissas" (íd.), "la llibreria ab sas estancias", "en los estans" (PNS 94), "lo prestatge de fusta ab diferents estants" (NOV 88). I són anomenats, en la documentació redactada en castellà, "estantes" (PER 91, JOV 84, ROV 90).

Matèria i color

Quant a la matèria i el color, o d'altres característiques d'aquests prestatges o estants, uns quants extractes dels inventaris ens estalviaran els comentaris.

Matèria: els prestatges són naturalment de fusta, sense especificar (MAR 68, BON 80, FIR 85, PIN 85, ARE 86, QUI 86, JCAS 88, FMA 88, NOV 88, GUA 87, etc.); que deu ser la fusta de pi, com ho precisen alguns (AM 49, JBAS 89, FIN 77, VALL 84, etc.); i que deu correspondre també a allò que RIB 82, BAL 89, POR 93, FRM 91, etc., anomenen "fusta ordinària". En canvi, la llibreria, amb els seus prestatges, de

REN 91 és de fusta de noguer, como ho són bastants dels mobles citats anteriorment (com els escriptoris de BFE 85, BON 85, BLA 80, NAD 99, etc.).

Color: "pintats de color de caoba" (LLO 93); de blau (RIF 84, PER 91, TOR 01); "de obscur" (UT 87), o potser negres com l'"arquilla" i taula (JOV 84); de verd, amb "colradura" (PIN 85); de color de perla, pintura ordinària (POR 93); de vermell (STE 95); "sobrepintats" (COR 93), corresponent a l'esperit d'una època que no temia, contràriament a la que hem viscut nosaltres fins fa poc temps, però similarment a la que comencem a viure, de policromar l'amoblament.

LA CLASSIFICACIÓ DELS LLIBRES

Una organització metòdica dels llibres només esdevé necessària a les biblioteques molt ben fornides. Poques vegades les biblioteques importants no es troben ordenades de cap manera (LLO 93, per exemple).

Ordre alfabètic

En els altres casos la classificació empra generalment el sistema de l'agrupament per ordre alfabètic, per lletres —però no a l'interior de cada lletra—, segons els noms dels autors (així AM 49, FRC 95, GP 79, VIV 92, SC 83, CEB 80, RIF 84, PLA 95). L'únic exemple d'una solució alfabètica a l'interior de les lletres també es troba a GUA 87.

Per formats

En d'altres casos la col·locació dels llibres depèn de llur format: segons si són —generalment— "en folio", en "quart gran", "en quart", "en octau" (així OR 82, JOV 84, JBAS 89, CAB 96, VID 89, CLA 90, NAD 99).

Els llibres de GUA 87 són ordenats primerament per grandàries, i, a l'interior dels grups així establerts, una segona classificació els disposa per lletres.

Dues vegades (PER 91, REN 91) l'ordenació ha tingut compte només de les encuadernacions (en pergamí, en pasta).

Altres ordenacions

POR 93 tenia els llibres ordenats per formats, també, però abans els havia distribuïts en dos grans grups: el de la biblioteca de consulta d'advocat, professió que exercia, i el que anomena de llibres "històrics", i que comprèn no solament obres d'història, sinó de temes els més variats.

Salvant el normal agrupament fragmentari de llibres per afinitats a l'interior de les biblioteques, cap d'elles, per consegüent, no ha estat totalment classificada per matèries, si exceptuem el cas, una mica simplista, del mencionat POR 93.

El catàleg

En només dos o tres casos queda constància a la documentació de l'existència d'un catàleg: l'assentista Ramon Torres (TOR 01), per poc més de cent vint llibres, havia redactat o fet redactar una "llista o tabla", "tabla o indice dels llibres se enquantran en la llibreria". Els llibres del metge Steva (STE 95) són descrits en un "arancel", i els de l'advocat Cebrià Rifós (FCR 95), "en un llibre en quart ab son abecedari".

REFERÈNCIES I ABREVIATURES

- AM 49: Feliu d'AMAT I DE LENTISCLÀ, 1749 (not. Feliu Campillonch).
 SMA 52: Josep SMANDIA, 1752 (not. Sebastià Prats).
 CAS 59: Gabriel CASANOVAS, 1759 (not. Sebastià Prats).
 MAR 68: Josep MARTÍ, 1768 (not. Josep B. Fontana).
 BRU 72: Josep BRUNÉS, 1772 (not. Josep B. Fontana).
 DEL 73: J. DELAIRE D'ESTAVIGNY, 1773 (not. Feliu Veguer Avellà).
 PIF 75: Tomàs PIFERRER, 1775 (not. Josep Marià Avellà).
 MAS 76: Francesc MASCARÓ, 1776 (not. Vicenç Simon Fabregat).
 FIN 77: Josep FINESTRES, 1777 (inventari notarial publicat per Ignasi Casanovas, en "Josep Finestres. Estudis biogràfics").
 GP 79: Salvador GRAELL, 1779 (not. Daniel Troch).
 BLA 80: Francesc X. DE BLANES, 1780 (not. Josep Ribes Granés).
 BON 80: Onofre BONEU, 1780 (not. Jaume Morelló).
 CEB 80: Grau CEBRIÀ BORDAS I FONT, 1780 (not. Joaquim Tos Brossa).
 SEN 81: Joan Anton GASSOL I DE SENTMENAT, 1781 (not. Josep B. Fontana).

- SNS 81: Joan Bta. SANS, 1781 (not. Carles Carbonell).
 GLO 82: Josep GLORIA, 1782 (not. Josep Ribes Granés).
 OR 82: Carles d'ORÍS, 1782 (not. Caietà Olzina Massana).
 RIB 82: Àngel RIBERA, 1782 (not. Caietà Olzina Massana).
 NEG 83: Magí NEGREVERNIS, 1783 (not. Joan Prats Cabrer).
 PAG 83: Josep PACÈS LLADÓ, 1783 (not. Francesc Alzina Cerdà).
 RIB 83: Joan AUDET RIBER, 1783 (not. Carles Carbonell).
 SC 83: Anton CAMPILLO, Francesc SALVÀ i Geroni SALVÀ, 1783 (not. Geroni Cavallol Gras).
 JOV 84: Manuel JOVEN TRIGO, 1784 (not. Josep B. Fontana).
 RIF 84: Feliu RIFÓS, 1784 (not. Caietà Olzina Massana).
 VALL 84: Antoni VALLDEJULI, 1784 (not. Joan Prats Cabrer).
 BFE 85: Baltazar FERRAN, 1785 (not. Jaume Morelló).
 BON 85: Tomàs BONEU, 1785 (not. Jaume Morelló).
 FIR 85: Domingo FIRMAT, 1785 (not. Caietà Ferran Teixidor).
 PIN 85: Josep Galceran PINÓS, 1785 (not. Josep B. Fontana).
 ARE 86: Bru ARENES, 1786 (not. Jaume Morelló).
 PAT 86: Josep DE PATERNO, 1786 (not. Josep Ribes Granés).
 QUI 86: Joan QUINTANA RIBERA, 1786 (not. Geroni Cavallol Gras).
 BAIL 87: Joan DE BAILLET, 1787 (not. Caietà Olzina Massana).
 GIS 87: Joan Pau GISPert, 1787 (not. Tomàs Casanoves Forés).
 GUA 87: Esteve GUARDA, 1787 (not. Guillem Odena).
 PAR 87: Francesc PARALEDA, 1787 (not. Francesc Maspons Ros).
 PUI 87: Sebastià PUIC, 1787 (not. Josep Ribes Granés).
 UT 87: Agnès GUITART i UTEsa, 1787 (not. Jaume Morelló).
 CMG 88: Carles Miquel GUSTÀ, 1788 (not. Josep Ribes Granés).
 FMA 88: Fèlix MARTÍ, 1788 (not. Jaume Morelló).
 JCAS 88: Josep CASAS i GRACIÓS, 1788 (not. Jaume Morelló).
 JMI 88: Josep MIRACLE, 1788 (not. Vicenç Simon Fabregat).
 NOV 88: Francesc DE NOVELL, 1788 (not. Ignasi Plana Fontana).
 PONS 88: Joan DE PONS, 1788 (not. Ramon Forés).
 ASF 89: Anton DE SISCAR, 1789 (not. Joan Pàmies).
 BAL 89: Pau BALMAS, 1789 (not. Miquel Mir Llaureus).
 COST 89: Ramon COSTA BONEU, 1789 (not. Jaume Morelló).
 JBAS 89: Josep BASSONS, 1789 (not. Jacint Baramon).
 JBF 89: Josep Bonaventura FONTANA, 1789 (not. Ignasi Plana Fontana).
 MON 89: Genís MONER, 1789 (not. Joan Fontrodona Roura).
 OLI 89: Manuel OLIVA VILOCA, 1789 (not. Josep Martí Fontana).
 ROC 89: Francesc DE CRUÏLLES i ROCABERTÍ, 1789 (not. Josep Ribes Granés).
 VID 89: Onofre VIDIELLAS, 1789 (not. Jaume Sanjoan Novelles).
 CLA 90: Joaquim CLARÀ, 1790 (not. Jaume Sanjoan Novelles).
 ROV 90: Llorenç ROLAND i Pere VIRGILI, 1790 (not. Ignasi Plana Fontana).
 FRM 91: Francesc MARTÍ, 1791 (not. Tomàs Casanovas Forés).
 LLA 91: Luis DE LAS LLANAS, 1791 (not. Caietà Olzina Massana).
 PER 91: Josep DE PERA, 1791 (not. Josep Martí Fontana).
 REN 91: Francesc RENART, 1791 (not. Jacint Baramon).
 FERR 92: Josep FERRER, 1792 (not. Josep Ribes Granés).

- VIV 92: Jacint VIVES, 1792 (not. Josep Fr. Claramunt Cardenyès).
BIS 93: Mateu BISCOMPTE, 1793 (not. Ignasi Plana Fontana).
JSE 93: Josep SERRALLACH, 1793 (not. Josep Ubach).
LLO 93: Francesc LLORENS, 1793 (not. Fèlix Veguer Avellà).
POR 93: Felip Neri PORTELL, 1793 (not. Pere Pagès).
SER 93: Anton SERRA, 1793 (not. Josep Ubach).
CDA 94: Bernardí Lluís, comte DE DARNIUS, 1794 (not. Ignasi Plana Fontana).
DUR 94: Josep DURAN, 1794 (not. Fèlix Veguer Avellà).
JPU 94: Josep PUIG, 1794 (not. Fèlix Veguer Avellà).
PNS 94: Joan DE PONSICH, 1794 (not. Nicolau Simon Labrós).
POR 94: Romuald DE PORTOLES, 1794 (not. Francesc Girona).
VIL 94: Magí DE VILALLONGA, 1794 (not. Josep Ribes Granés).
FCR 95: Felip CEBRIÀ RIFÓS, 1795 (not. Josep Ribes Granés).
PLA 95: Caietà DE PLANELLA, 1795 (not. Josep Ribes Granés).
STE 95: Rafel STEVA, 1795 (not. Josep Rufasta Steva).
CAB 96: Pons CABANACH, 1796 (not. Caietà Ferran Teixidor).
COR 96: Martí COROMINES, 1796 (not. Geroni Cavallol Gras).
PAR 97: Ramon PARÉS, 1797 (not. Josep Ribes Granés).
EST 98: Josep ESTOLT, 1798 (not. Josep Ribes Granés).
VIC 98: Mariano VIGUER, 1798 (not. Josep Ros Quilmetes).
BOS 99: Andreu BOSCH, 1799 (not. Fèlix Veguer Avellà).
NAD 99: Miquel NADAL, 1799 (not. Ignasi Plana Fontana).
CON 00: Andreu GONZÁLEZ REGARALT, 1800 (not. Ignasi Plana Fontana).
TOR 01: Ramon TORRES, 1801 (not. Ignasi Plana Fontana).

(Tots els notaris esmentats pertanyen a l'Arxiu de Protocols de Barcelona.)